

Naučná stezka

Vítejte v národní přírodní rezervaci Soos, v krajině mokřadů, rašelinišť, slanisek a rákosin. Navštivte místa, kde ve vzduchu ucítíte plyny unikající ze zemské kůry a vůni minerálních solí, jejichž barevné krystalky pokrývají zem. Prohlédněte si bublající mofety, ochutnejte nejteplejší minerální pramen Chebské pánve a zaposlouchejte se do zpěvu ve skrytu žijících ptáků. Objeďte všemi smysly území, které jinde v Evropě nenajdete.

Rašelinný les v národní přírodní rezervaci Soos

Ještě před sto lety vypadalo území Soosu úplně jinak. Celá oblast byla bez stromů a z velké části i bez vegetace. Povrchově se tady těžila rašelina pro lázeňské účely a křemelina pro průmyslové využití. Tzv. „křemelinový štít“ byl odkryt zásluhou Heinricha Mattoniho, jehož firma zde prováděla těžbu od konce 19. století. Křemelina vznikala ze schránek mikroskopických hnědých řas – rozsivek.

Celé území je ploché, téměř bezodtoké a po ukončení těžby došlo k jeho zvodnění, zpětnému zaplavení a následně osídlení specifickou vegetací, které vyhovují extrémní podmínky. Ty tvoří jak silně kyselé půdy a vody rašelinišť, tak půdy na sypké křemelinové hornině silně prosolené minerálními vývěry. Toto přírodní jeviště činí ještě zajímavějším tektonický zlom, kterým na povrch pronikají

plyny, probublávající ve vodou zatopených mofetách.

Krajina, osídlená po ukončení těžby specifickou a vzácnou přírodou, se stala natolik unikátní, že byla v roce 1964 vyhlášena chráněným územím a v roce 2010 se stala významnou geologickou lokalitou Národního geoparku Egeria.

Dnes národní přírodní rezervace Soos zahrnuje plochu 268 ha. Ochrana je zaměřena především na vývěry plynů a soubor slanisek, rákosin, otevřených rašelinišť a rašelinných lesů, včetně rostlin a živočichů vázaných na tato stanoviště. K těm nejvzácnějším patří žlutě kvetoucí slanomilný hadí mord malolubný, skřípínek Tabernaemontanus s nepřehlédnutelnými vysokými lodyhami, krásné zbarvený slavík modráček hnízdící v rákosinách či majestátní jeřáb popelavý.

Slavík modráček

Hadí mord malolubný

Císařský pramen

Informační středisko národní přírodní rezervace Soos je vstupní branou do jedinečného území s oblíbenou naučnou stezkou. Dřevěný chodník umožňuje pohodlně navštívit nejvlhčí částí Soosu se slanisky, mofetami, minerálními prameny a rašeliništi. Informační středisko doplňují venkovní a vnitřní expozice. V infocentru lze zakoupit vstupenky a propagační předměty. Přímo u vstupu na stezku se nachází geologický park, který oblast zasazuje do širších souvislostí Chebské pánve. Více zajímavostí o přírodě a historii území nabízejí výstavy umístěné v budovách na protilehlé straně parkoviště. Součástí areálu je rovněž stanice pro záchranu živočichů, kde jsou umístěni trvale handicapovaní živočichové, jejichž zranění jim neumožňuje návrat do volné přírody.

Kateřina 39, 351 34 Skalná
GPS 50.1463700N, 12.4026369E
tel.: +420 354 542 033
e-mail: soos@muzeumfl.cz
www.dumprirody.cz/
informacni-stredisko-npr-soos

Provoz informačního střediska NPR Soos zajišťuje Městské muzeum Františkovy Lázně, Dlouhá 194/4, 351 01 Františkovy Lázně
www.muzeumfl.cz

Správu a péči o NPR Soos zajišťuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, regionální pracoviště Správa chráněné krajinné oblasti Slavkovský les, Hlavní 504, 353 01 Mariánské Lázně, e-mail: slavkovsky.les@nature.cz
www.slavkovskyles.nature.cz

Vydala Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky v roce 2021. ISBN 978-80-7620-091-3, 1. vydání ©2021
Text: kolektiv autorů, fotografie: archiv MMFL, Petr Krása, Josef Levý, Lenka Šoltysová, Přemysl Tájek, ilustrace: Pavel Procházka, mapy: Jana Tomcová, grafický návrh, sazba: Zita Nielsen, tisk: TISKÁRNA BÍLÝ SLON s.r.o., náklad: 5 000

Víte, že...

- název Soos není zkratka nouzového signálu? Slovem „Soos“ se dříve v němčině označovaly neúrodné bažinaté oblasti, které sloužily pouze jako útočiště pro zvěř.
- Císařský pramen v Soosu je nejteplejší pramen Chebské pánve? Teplota vody této kyselky kolísá mezi 14–18 °C.
- mofeta, která vypadá jako kaluž vroucí vody, je ve skutečnosti výdech oxidu uhličitého? Tento plyn má původ až v zemské plášti a překonal k povrchu vzdálenost přes 30 km.
- minerální vody patří mezi neobnovitelné přírodní zdroje? Vznikají v podzemí mísením srážkové vody nasycené oxidem uhličitým s třetíhrodními solankami.
- půda je zde natolik slaná, že v ní rostou rostliny jinak známé z mořského pobřeží?

Děkujeme Vám za ohleduplné chování k našemu společnému přírodnímu dědictví, za to, že...

- se v národní přírodní rezervaci pohybujete jen po značených stezkách.
- vjíždíte a parkujete jen tam, kde je to povoleno.
- při jízdě na kole berete ohledy na okolní přírodu i ostatní návštěvníky.
- chráníte živočichy a rostliny v jejich přirozeném prostředí.
- nepoškozujete neživou přírodu a pozoruhodné památky.
- odnášíte z přírody své odpadky.

Potok Plesná se stále ještě přirozeně klikatí a na jaře rozlévá do okolí. Vytváří dlouhou údolní nivu. Divokost a neprostupnost zdejší přírody dotvářejí vulkanické projevy tektonického zlomu. Jedná se o území s častým výskytem zemětřesených rojů, nejsilnějších na území Česka. Tato místa jsou doprovázena stejně jako na Soosu výdechy plynů a bublajícími mofetami. Národní přírodní památka Bubláč a niva Plesné leží jen 4 km východně od Soosu mezi vesnicemi Mlýnek a Hartoušov.

V Chebské pánvi se nalézají hned dvě nejmladší sopky v Česku. Kromě známé františkolázeňské Komorní hůrky lze navštívit také Železnou hůrku ležící téměř na státní hranici. Obě sopky spojuje jméno Johanna Wolfganga von Goetha, který se zasloužil o jejich věhlas. Národní přírodní památka Železná hůrka je nejlépe přístupná z bavorského Bad Neualbenreuth, romantického městečka, které zaujme hrázdnou architekturou i lázeňskou nabídkou.

Soos je jednou z mnoha přírodních zajímavostí Chebské pánve. Oblast je ze všech stran obklopena pohořími, která nabízejí jedinečné výhledy do kraje. Na samé hranici mezi Krušnými horami a pohořím Elstergebirge (česky Halštrovské hory), které leží převážně v Sasku, se nachází přírodní památka Vysoký kámen. Tento skalní útvar je zajímavý nejen svým geologickým původem, ale i cennými přírodními stanovišti. Již od 19. století je především oblíbenou přírodní vyhlídkou a výletním cílem uprostřed okouzlující krajiny.

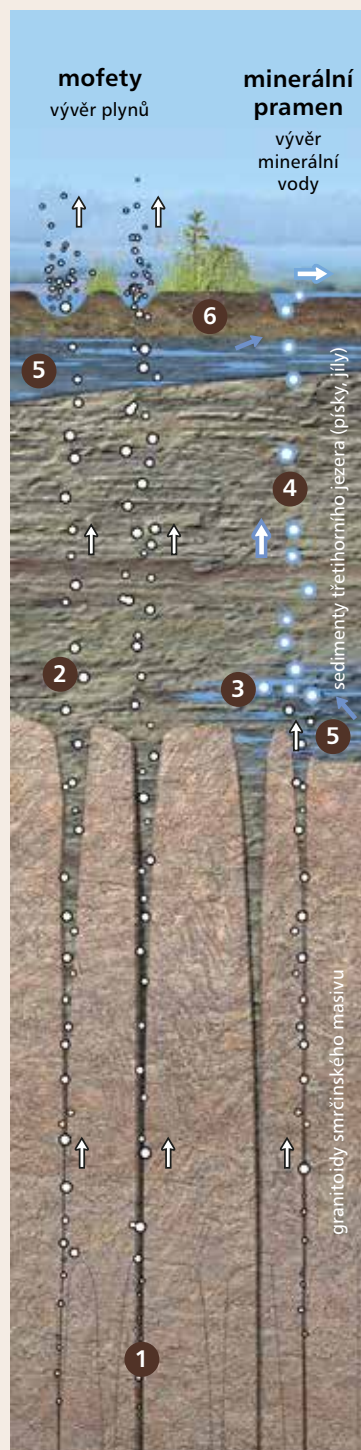
Nepříliš větší než Chebská pánev je region historického Chebska nazývaný též „Egerland“. Specifika regionální historie dodnes připomínají sídla tzv. ministeriálů z doby, kdy bylo Chebsko ještě součástí Svaté říše římské. Jedním z nich je někdejší ministeriální hrad Seeberg. Expozice přibližují zdejší dějiny od středověku až po 20. století, stejně jako egerlandskou lidovou architekturu a kulturu.

Na samém česko-bavorsko-saském trojmezí leží přírodní park Smrciny (www.smrciny.cz). Je to podhorská krajina prostoupená lesy, loukami a rašeliníšti. Parkem prochází několik turistických tras a cyklostezek, které jej spojují s dalšími přírodními a historickými památkami Ašského výběžku. Na výletě po tzv. „Českém Vogtlandu“ rozhodně nelze minout zříceniny hradu Neuberg v Podhradí, Bismarckovu rozhlednu na vrchu Háj u Aše nebo Goethovu skalku u Hazlova, která je součástí Ašského křemenného valu.

V srdci seismicky neaktivnější oblasti Česka se nachází ojedinělé geofyzikální muzeum. Pronikněte do tajů zemětřesné aktivity prostřednictvím interaktivních exponátů, anebo sledujte přímý přenos měření otřesů. Dobrodružný zážitek umocní návštěva stoly s měřicí stanicí sítě WEBNET, která tuto oblast monitoruje.

- 1 trhlínami tektonického zlomu jsou plyny z nitra Země tlačeny směrem k povrchu
- 2 uvolněné plyny prostupují vrstvou sedimentů
- 3 podzemní voda se mísí s uvolněnými plyny
- 4 voda se obohacuje o minerální soli z vrstev sedimentů
- 5 podzemní voda
- 6 křemelina, rašelina

Mofeta v NPR Soos

